

Na osnovu člana 47. i člana 110. stav (1) alineja 2. Zakona o cestama Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 12/10, 16/10-isp i 66/13), federalni ministar prometa i komunikacija donosi

PRAVILNIK

O ODRŽAVANJU JAVNIH CESTA DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Sadržaj i primjena pravilnika)

(1) Ovim Pravilnikom se uređuje popis poslova redovnog i vanrednog održavanja, rokovi za izvođenje tih radova, pravila i tehnički uslovi za radove, podaci o javnim cestama o kojima se vodi evidencija i način vođenja tih podataka, stalni nadzor nad stanjem javnih cesta, način i uslovi obavljanja ophodarske službe.

(2) Ovaj pravilnik se primjenjuje na održavanje autocesta, brzih cesta, magistralnih i regionalnih cesta u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Članak 2.

(Ciljevi održavanja)

Osnovni ciljevi održavanja javnih cesta su:

- a) sprječavanje propadanja cesta,
- b) omogućavanje sigurnog prometa,
- c) smanjenje troškova korisnika dobrim stanjem cesta,
- d) dovođenje ceste u projektirano stanje uzimajući u obzir izmijenjene potrebe prometa,
- e) zaštita ceste od korisnika i trećih osoba, zaštita okoliša od štetnog utjecaja ceste i cestovnog prometa.

Član 3.

(Standard održavanja cesta)

Standardima redovnog održavanja javnih cesta u skladu sa Smjernicama za projektiranje, građenje, održavanje i nadzor na cestama Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Smjernicama), osigurava se neometan i siguran promet na cestama. Primjenom standarda redovnog i vanrednog održavanja cesta u punom iznosu osigurava se trajno očuvanje građevinske, prometne i privredne vrijednosti ceste.

DIO DRUGI – ODRŽAVANJE JAVNIH CESTA

Član 4.
(Planiranje održavanja javnih cesta)

- (1) Održavanje javnih cesta obavlja se na osnovu godišnjeg plana održavanja.
- (2) Godišnji plan održavanja naročito sadrži:
 - a) prikaz zatečenog stanja cesta na početku planskog razdoblja,
 - b) određivanje prioriteta kod održavanja cesta,
 - c) planirana ulaganja u održavanje cesta zavisno o zatečenom stanju cesta, utvrđenom prioritetu i standardu održavanja,
 - d) prikaz stanja cesta na kraju planskog razdoblja obzirom na zatečeno stanje i planirana ulaganja.

Član 5.
(Prioritet održavanja javnih cesta)

Prioritet kod održavanja cesta određuje se godišnjim planom za svaku cestu ili dionicu ceste zavisno o:

- a) vrsti ceste,
- b) namjeni ceste,
- c) prometnoj funkciji,
- d) intenzitetu i vrsti prometa

Član 6.
(Provođenje održavanja javnih cesta)

- (1) Održavanje javnih cesta planiraju, organizuju i provode Upravitelji ceste, definisani članom 13. Zakona o cestama Federacije Bosne i Hercegovine, osim dijela ceste kojim prolazi tramvajska ili željeznička pruga čije održavanje u cijelom gabaritu provode preduzeća koja obavljaju tramvajski - željeznički promet u skladu sa Zakonom o Željeznicama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 41/01 i 25/12).
- (2) Za provođenje godišnjeg plana održavanja javnih cesta izrađuje se operativni program radova održavanja javnih cesta.
- (3) Operativni program izrađuje se posebno za održavanje cesta u zimskom periodu na osnovu plana rada zimske službe.
- (4) Operativnim programom radova određuju se potrebna finansijska sredstva, materijali, količina i vrsta radova i rokovi izvršenja za svaku cestu ili dionicu ceste.

Član 7. **(Vrste održavanja)**

Vrste održavanja javnih cesta su:

- a) redovno održavanje,
- b) vanredno održavanje.

Član 8. **(Redovno održavanje)**

Redovno održavanje čini skup mjera i radnji koje se obavljaju tokom većeg dijela ili cijele godine na cestama uključujući i sve objekte i instalacije sa svrhom održavanja prohodnosti i tehničke ispravnosti cesta i sigurnosti prometa na njima.

Član 9. **(Vanredno održavanje)**

Vanredno održavanje javnih cesta obuhvaća obimnije radove koji se izvode u cestovnom pojasu, poboljšanja elemenata ceste, stabilnosti i trajnosti ceste i cestovnih objekata i povećanja sigurnosti prometa i izvode se samo na osnovu tehničke dokumentacije, bez pribavljanja saglasnosti i druge dokumentacije prema Zakonu o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10).

Član 10. **(Tehnička dokumentacija)**

(1) Tehničku dokumentaciju radova vanrednog održavanja izrađuje subjekt ovlašten za projektovanje cesta.

(2) Navedeni poslovi mogu se obavljati u okviru Upravitelja ceste ukoliko ima posebna služba za te poslove.

Član 11. **(Posebni uslovi)**

Način i postupak planiranja, provođenja, nadzora, kontrole i evidencije radova na održavanju javnih cesta, stručna osposobljenost i materijalno-tehnička opremljenost izvođača radova, utvrđuje se u okviru posebnih uslova za redovno održavanje javnih cesta.

Član 12. **(Nadzor i kontrola kvaliteta)**

Upravitelji cesta dužni su osigurati stručni nadzor nad izvođenjem radova održavanja, obračun i primopredaju radova, evidenciju o izvedenim radovima, te kontrolu kvaliteta izvedenih radova, ugrađenih materijala, uređaja i opreme.

Član 13. **(Ustupanje radova)**

(1) Upravitelji cesta direktno ne izvode radove održavanja javnih cesta.

(2) Izuzetno, subjekti iz stava (1) ovog člana mogu izvoditi navedene radove, ako imaju potrebne kapacitete i ukoliko je to u funkciji racionalnosti, boljeg funkcionisanja sistema i ako je tehnološki i ekonomski opravdano.

(3) Izvođenje radova održavanja cesta upravitelji javnih cesta ustupaju po postupku i na način utvrđen Zakonom o cestama Federacije Bosne i Hercegovine, te odredbama Zakona o javnim nabavkama ("Službene novine Federacije BiH", broj 42/14).

(4) Izvođenje radova na održavanju javnih cesta smije se ustupiti samo izvođaču koji je registrovan, specijalizovan i opremljen za te poslove, koji raspolaže osposobljenim kadrovima za izvođenje tih radova i mora biti licenciran za tu vrstu poslova.

DIO TREĆI - OPHODNJA I PREGLEDI CESTA I OBJEKATA

Član 14.

(Ophodarska služba)

(1) Nadziranje stanja cesta obavlja ophodarska služba odabranog Izvođača sa kojim je zaključen ugovor o održavanju javnih cesta.

(2) Ophodarska služba obavlja se na:

a) autocestama i brzim cestama,

b) cestama sa prosječnim godišnjim dnevnim prometom (u daljnjem tekstu: PGDP) većim od 4.000 vozila/dan,

c) ostalim cestama prema odluci Upravitelja.

(3) Ophodarska služba se obavlja po Pravilima i tehničkim uslovima koje propisuje upravitelj cesta uz saglasnost nadležnog ministarstva.

Član 15.

(Redovni pregledi cesta i objekata)

(1) Radi utvrđivanja stanja cesta i objekata obavljaju se: redovni, sezonski, godišnji, glavni i vanredni pregledi cesta i objekata.

(2) Redovni pregled obavlja se na svim cestama na kojima nije organizirana ophodarska služba i to:

a) na magistralnim cestama najmanje jedanput sedmično,

b) na regionalnim cestama najmanje jedanput u dvije sedmice,

(3) Redovni pregled objekata obuhvata evidentiranje stanja objekta i eliminisanje manjih oštećenja, koja mogu ugroziti stabilnost i sigurnost objekta.

Član 16.

(Vanredno stanje)

U periodu odmrzavanja, jakih kiša ili u drugim slučajevima kad je ugrožena stabilnost ceste i sigurnost prometa (poplave, odroni, klizanje, podlokavanje, vododerine i sl.), redovne preglede treba vršiti u skladu sa procjenom o ugroženosti cesta i objekata, te sigurnosti prometa na cestama.

Član 17.

(Sezonski pregledi cesta i objekata)

- (1) Sezonski pregled obavlja se radi utvrđivanja stanja cesta i objekata i njihovog oštećenja.
- (2) Stanje cesta se utvrđuje neposrednim pregledom i korištenjem odgovarajuće mjerne opreme.
- (3) Sezonski pregled obavlja se u pravilu nakon zimskog perioda, a prema potrebi i u jesen.

Član 18.

(Godišnji pregledi objekata)

- (1) Godišnji pregled objekata obavlja se najmanje jedanput u godinu, a izuzetno jedanput u dvije godine.
- (2) Godišnji pregled objekata utvrđuje se neposrednim pregledom i mjerenjima korištenjem odgovarajuće opreme.
- (3) Tokom pregleda potrebno je:
 - a) utvrditi sve promjene koje su nastale u periodu od izvršenog zadnjeg pregleda;
 - b) utvrditi stanje objekta i pojedinih sklopova, i usporediti sa stanjem sa zadnjeg pregleda;
 - c) izvršiti mjerenja eventualno nastalih većih deformacija na konstrukciji;
 - d) na prvom pregledu izvršiti nivelmanski snimak repera, a rezultate unijeti u reperski zapisnik;
 - e) predložiti mjere za održavanje.
- (4) Nakon godišnjeg pregleda obavezno se sačinjava zapisnik o pregledu. Upisuju se opšti podaci, stanje objekta i opreme. Može se upotrijebiti tipski zapisnik. U zaključku zapisnika potrebno je predložiti mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka i osiguranja trajnosti objekta.

Član 19.

(Glavni pregled objekata)

- (1) Glavni pregled obavlja se svake šeste godine i po isteku garantnog roka.
- (2) Ukoliko se glavni pregled podudara sa godišnjim pregledom neće se obavljati godišnji

pregled, a glavni pregled obavljen u tom periodu u potpunosti zamjenjuje godišnji pregled.

(3) Ciljevi i obim glavnog pregleda su isti kao i pri godišnjem pregledu, s tim da se kod glavnog pregleda vrši i pregled teško dostupnih i prekrivenih mjesta (donja strana konstrukcije mosta, stupovi, ležišta i sl.) U tu svrhu potrebno je upotrijebiti odgovarajuća sredstva za siguran pristup do tih mjesta.

(4) Kod svakog glavnog pregleda potrebno je izvršiti nivelmansko snimanje repera, a rezultate unijeti u obrazac.

(5) Glavni pregled obavljaju ovlaštena stručna lica Upravitelja, a mogu se angažovati i stručna lica specijalizovanih stručnih organizacija i ustanova.

(6) Glavni pregled je detaljan pregled svih dijelova objekta, uz potrebna mjerenja i ispitivanja.

(7) Uređaji i oprema koji se koriste za glavni pregled moraju omogućiti pregled svih dijelova objekta, a ispitivanja je potrebno provesti sa najmanje fizičkih oštećenja.

Član 20

(Detaljni pregled)

(1) Po izvršenom Glavnom pregledu objekata, zavisno od stanja objekta, značaja i investicijske vrijednosti objekta, ako postoji sumnja na sigurnost, kvaliteta i nosivost objekta, ako se povećava opterećenje objekta ili se očekuju izvanredni tereti, ako su godišnji ili glavni pregledi odredili potrebu za rekonstrukcijom objekta ili ako postoje sudski sporovi ili slični slučajevi, Upravitelj će procijeniti potrebu i naručiti izradu detaljnog pregleda objekta.

(2) Detaljni pregled objekta obuhvaća:

a) izradu katastra oštećenja na objektu,

b) definisanje i analizu utjecaja agresivnih elemenata koji su prisutni na lokalitetu i doprinose koroziji materijala,

c) fizikalno-kemijska i mehanička ispitivanja armature, betona, čelika, asfalta, hidroizolacije i ostalih materijala koji pripadaju objektu, ispitivanje i definiranje stupnja korozije tih materijala,

d) statičko i dinamičko ispitivanje objekta,

e) preciznu procjenu stanja i trajnosti konstruktivnih elemenata objekta,

f) preciznu procjenu isplativosti rušenja i izgradnje novog objekta u odnosu na sanaciju postojećeg,

g) ostalo prema projektnom zadatku.

Član 21.

(Vanredni pregledi cesta i objekata)

Vanredni pregled dijela ceste ili objekta obavlja se:

- a) nakon vanrednih događaja (elementarne nepogode, teže nezgode i oštećenja, eksplozije, slijeganja i klizanja),
- b) prije i nakon prolaza vanrednih tereta, ukoliko je to predviđeno izdanom dozvolom,
- c) pri kraju isteka garantnog roka novoj cesti ili objektu na cesti.

DIO ČETVRTI – REDOVNO ODRŽAVANJE JAVNIH CESTA

Član 22.

(Vrste radova redovnog održavanja javnih cesta)

Redovno održavanje javnih cesta obuhvaća slijedeće radove:

- a) popravci kolovoza (osim dijela u kojem je smještena tramvajska ili željeznička pruga), trupa ceste, potpornih i obložnih zidova,
- b) uklanjanje odronjenog materijala i čišćenje kolovoza i objekata za odvodnju,
- c) održavanje bankina (planiranje i poravnavanje), bermi i kosina usjeka, nasipa i zasjeka,
- d) održavanje objekata na cestama, opreme i instalacija sistema naplate cestarina i inteligentnog transportnog sistema za upravljanje i vođenje prometa,
- e) održavanje rasvjete, semafora i drugih instalacija i elektroopreme, koji su izgrađeni u funkciji sigurnosti prometa na cesti,
- f) izrada i postavljanje horizontalne i vertikalne signalizacije, svjetlosno sigurnosnih uređaja, zamjena, popravka i uklanjanje oštećene i nepotrebne prometne signalizacije i opreme ceste,
- g) košenje trave i održavanje zelenih površina i zasada u cestovnom pojasu,
- h) održavanje potrebne preglednosti cesta i oznaka u cestovnom pojasu,
- i) čišćenje snijega i leda sa kolovoza i posipanje kolovoza s ciljem sprječavanja poledice i osiguranja prohodnosti cesta u zimskim uslovima,
- j) manji zahvati na obnavljanju, zamjeni i ojačanju dotrajalih kolovoza,
- k) manji zahvati na ojačanju i zamjeni propusta, potpornih i obložnih zidova i zaštita čeličnih konstrukcija od korozije,
- l) manji zahvati na ugrađivanju rubnjaka i izradi pješačkih staza,
- m) manji zahvati na saniranju klizišta i odrona,
- n) vođenje podataka o javnim cestama,

- o) obavljanje i drugih poslova kojima se osigurava stalan, nesmetan i siguran promet na cestama,
- p) obnovu i farbanje kilometarskih oznaka, stupova prometnih znakova i nosača rasvjetnih tijela,
- q) uređenje i popravke sistema za odvodnju (jaraka, rigola, drenaža i drugo),
- r) mjestimični popravci betonskih pasica,
- s) popravci lokalnih oštećenja kolovoza (udarnih rupa, pojedinačnih i mrežastih pukotina, uzdužnih i poprečnih denivelacija, omekšanog asfaltnog zastora, oštećenih rubova i razdjelnica betonskog kolovoza),
- t) održavanje oznaka referentnog sistema označavanja cesta,
- u) radovi na održavanju cestovnih objekata, te uklanjanje manjih oštećenja, koja mogu ugroziti stabilnost i sigurnost objekta.

Član 23. (Održavanje kolovoza)

Redovno održavanje kolovoza i prometnih površina izvan kolovoza koje čine cestu, podrazumijeva sve radove na čišćenju površina i otklanjanju oštećenja tih dijelova cesta u skladu sa Smjernicama.

Član 24. (Čišćenje kolovoza)

(1) Čišćenje kolovoza podrazumijeva uklanjanje materijala osulina, odrona, pojedinačnog kamenja, masnih mrlja, blata, smeća i drugih materijala i predmeta koji ugrožavaju sigurnost prometa.

(2) Poslovi čišćenja kolovoza navedeni u stavu (1) ovog člana se obavljaju kontinuirano ili najkasnije osam sati po saznanju.

(3) Čišćenje prometnih površina izvan kolovoza (parkirališta, odmorišta i sl.) podrazumijeva uklanjanje predmeta i materijala s tih površina, te čišćenje objekata i naprava na njima (sanitarije, korpe za otpatke i dr.), kojima upravlja, odnosno upravlja Upravitelj.

Član 25. (Popravci kolovoza)

(1) Radovi popravke kolovoza obuhvataju ručno saniranje manjih pojedinačnih oštećenja u proljeće i saniranje većih oštećenja u zimskom periodu.

(2) Saniranje kolovoza na dužinama do 300 m¹ se u ljetnom periodu izvodi mašinski na čitavoj ili djelomičnoj širini kolovoza.

(3) Popravci udarnih rupa, oštećenja i drugih izrazito opasnih mjesta na kolovozu obavljaju se

sa upotrebom materijala koji odgovaraju postojećem kolovozu.

(4) Ako popravak kolovoza zbog vremenskih prilika nije moguće izvesti na kvalitetan način, kolovoz se mora privremeno popraviti do sticanja uslova za izvođenje takve vrste radova. Pri takvim privremenim popravcima mogu se koristiti i drugi primjereni materijali.

(5) Udarne rupe na autocestama i brzim cestama zatvaraju se odmah, na magistralnim i regionalnim cestama u pravilu odmah, a najkasnije 48 sati po saznanju.

(6) Popravcima kolovoza potrebno je postići odgovarajuću ravnost.

(7) Rubovi popravljenih mjesta moraju biti paralelni i okomiti u odnosu na osovinu ceste.

(8) Popravci asfaltnih površina koji zahtijevaju više radnih faza moraju biti završeni u potpunosti tokom radnog dana, te se smiju prekidati u pojedinim fazama samo ako to zahtijeva tehnološki postupak.

(9) Razmekšane asfaltne površine, na čiju površinu izlazi bitumen, potrebno je posipati sa odgovarajućim kamenim materijalom.

(10) Uzdužne i poprečne pukotine na svim vrstama kolovoza treba ispuniti sa odgovarajućom masom.

(11) Oštećene rubne trake i rubnjake potrebno je popraviti odnosno zamijeniti, a spojnice zatvoriti.

(12) Ako redovno održavanje na dijelu ceste sa intenzivnim prometom ometa odvijanje prometa, radovi se moraju obaviti u vremenu manjeg intenziteta prometa.

Član 26. **(Prokopi cesta)**

(1) Prokop na cesti radi polaganja instalacija i vodova može se izvršiti samo na osnovu odobrenja Upravitelja i mora se izvesti tako da je oštećenje trupa ceste i kolovozne konstrukcije što manje.

(2) Gdje god je to moguće umjesto prokopavanja kolovozne konstrukcije treba vršiti bušenje.

(3) Popravak ceste na mjestu prokopa mora se izvesti u skladu sa posebnim uslovima iz odobrenja Upravitelja na način da se izbjegne naknadno slijeganje na mjestu prekopa, a kolovozna konstrukcija mora biti izvedena od materijala koji odgovara zatečenom kolovozu ceste.

(4) Radovi na prokopu ceste moraju biti obilježeni odgovarajućom signalizacijom i opremom.

(5) Potpunu sanaciju prekopa potrebno je izvršiti odmah po prestanku razloga zbog kojih je izveden prokop i ukloniti svu privremenu signalizaciju.

Član 27. **(Održavanje bankina)**

- (1) Održavanjem bankina potrebno je osigurati da kota bankina bude u visini kolovoza ili najviše tri cm ispod ili iznad te visine, te sa odgovarajućim poprečnim nagibom koji omogućava otjecanje vode s kolovoza.
- (2) Bankina na višoj strani kolovoza mora imati poprečni nagib na vanjsku stranu, ne manji od 4%.
- (3) Kod bankine na nižoj strani kolovoza nagib mora biti kao i poprečni nagib kolovoza, ali ne manji od 4%.
- (4) Bankina mora biti poravnata i odgovarajuće zbijena.

Član 28.

(Održavanje usjeka, zasjeka i nasipa)

- (1) Kosine nasipa i usjeka održavaju se tako da se osigura propisani nagib i oblik.
- (2) Nestabilno kamenje i manji odroni zemlje koji pokazuju tendenciju odvajanja ili klizanja, moraju se skidati sa kosina usjeka i zasjeka kad se pojava uoči.
- (3) Oštećene žičane mreže i druge naprave za sprječavanje padanja kamenja i odrona na kolovoz ceste treba popraviti najkasnije u roku od 30 dana po uočavanju oštećenja.

Član 29.

(Održavanje objekata za odvodnju)

- (1) Čišćenje, a po potrebi i produbljivanje cestovnih i odvodnih jaraka na propisani profil i uzdužni pad, obavlja se tako da se omogući nesmetana odvodnja sa cestovnog zemljišta.
- (2) Čišćenje rigola, propusta, taložnica, separatora i sličnih građevina obavlja se stalno, tako da se osigura neometana odvodnja.
- (3) Sprječavanje pritjecanja vode na kolovoz sa strane (sa pristupnih cesta, dvorišta itd.), te sprječavanje stvaranja vododerina na kolovozu i bankinama treba izvršiti odmah a najkasnije 15 dana po saznanju.
- (4) Održavanje slobodnog profila propusta uklanjanjem nanosa, raslinja, granja i sl. treba obavljati stalno.
- (5) Popravak podlokanog temelja, odnosno ležišta propusta treba obaviti odmah po uočavanju.
- (6) Popravak i obnova obložnih ploča dna jarka i površine ispred ulaza i izlaza propusta obavlja se tokom redovnog održavanja.
- (7) Filtre i drenažne cijevi treba kontrolisati najmanje dva puta na godinu i to u proljeće i jesen, te za vrijeme otapanja snijega i neposredno poslije jakih kiša.
- (8) Dotrajale filtre i drenažne cijevi potrebno je obnoviti tijekom redovnog održavanja.

(9) Uništeni ili otuđeni poklopac revizionog okna ili slivničke rešetke na cesti dužan je da zamijeni vlasnik instalacije, a upravitelj ceste i drugi nadležni organi po uočavanju nedostatka dužni su obilježiti mjesto odgovarajućom prometnom signalizacijom i obavijestiti vlasnika instalacije, da isti odmah osigura ili izvrši zamjenu.

Član 30. **(Ograde i smjerokazni stupići)**

(1) Oštećene ograde (zaštitne, žičane, pješačke i dr.) potrebno je popraviti najkasnije u roku od deset dana po uočenom oštećenju.

(2) Uništene ograde i smjerokazne stupiće treba zamijeniti odmah, a najkasnije u roku od sedam dana po saznanju.

(3) Ograde i smjerokazne stupiće treba čistiti i ispravljati stalno, a naročito poslije zimskog perioda.

(4) Zaštitne i druge ograde treba farbati prema potrebi.

Član 31. **(Kolobrani i granično kamenje)**

Kolobrane i granično kamenje treba čistiti, farbati, a po potrebi zamijeniti.

Član 32. **(Vertikalna prometna signalizacija)**

(1) Prometne znakove treba održavati čistim, a nagnute i porušene znakove treba ispravljati odmah.

(2) Uništeni prometni znakovi opasnosti i zabrane na cesti moraju se zamijeniti odmah, a ostali u roku od 10 dana.

(3) Zamjena i obnova dotrajalih znakova, obavlja se prema potrebi.

Član 33. **(Oznake na kolovozu)**

(1) Na svim javnim cestama sa savremenim kolovozom za promet u oba smjera, gdje to dozvoljava širina kolovoza, prometne trake moraju biti razgraničene središnjom crtom, a magistralne ceste obilježene i rubnim crtama.

(2) Oznake na kolovozu (horizontalnu signalizaciju) treba obnavljati u skladu sa tehničkim standardima i Smjernicama uvažavajući kriterije vidljivost, refleksija i funkcionalnost u slijedećim rokovima:

a) središnje oznake na autocestama i brzim cestama, te magistralnim cestama sa preko 4000 PGDS, po potrebi, najkasnije do 15. juna tekuće godine, a obavezno pred početak zimske službe, a rubne jednom godišnje.

b) središnje oznake, za sve ostale ceste, tokom redovnog održavanja, a najkasnije do početka

rada zimske službe, a rubne na magistralnim cestama do 4000 PGDP jednom u dvije godine.

(3) Na dijelovima ceste na kojima se u toku godine obavi obnova kolovoza oznake na kolovozu moraju se izvući odmah nakon obnove.

(4) U boju za horizontalnu signalizaciju dodaju se reflektirajući materijali (perle).

Član 34. (Privremena prometna signalizacija)

Prometni znakovi i ostala privremena oprema na cesti, koja je bila postavljena pri određenim aktivnostima na javnoj cesti, mora se ukloniti odmah po prestanku razloga zbog kojih je i bila postavljena.

Član 35. (Svjetlosna prometna signalizacija)

(1) Svjetlosnu prometnu signalizaciju treba popraviti odmah, uništenu zamijeniti u najkraćem mogućem roku, a programe rada usklađivati sa prometnim potrebama.

(2) Čišćenje i pranje rasvjetnih tijela, te farbanje stupova i nosača semaforskih uređaja obavlja se prema potrebi.

Član 36. (Dinamička prometna signalizacija)

Dinamičku prometnu signalizaciju treba popraviti u roku od 30 dana, a do njene obnove postaviti odgovarajuću statičku prometnu signalizaciju.

Član 37. (Ogledala)

Prometna ogledala se moraju čistiti stalno, a razbijena i dotrajala zamijeniti odmah, a najkasnije u roku od 15 dana.

Član 38. (Rasvjeta)

(1) Rasvjeta izgrađena na cesti u funkciji prometa u tunelima održava se redovno, a uništeni dijelovi sustava zamjenjuju se odmah.

(2) Farbanje nosača rasvjetnih tijela obavlja se prema potrebi.

Član 39. (Instalacije, uređaji i oprema)

Instalacije, uređaji i oprema (telekomunikacije, naplata cestarine, kontrola, nadzor i upravljanje prometom, protupožarna i druga zaštita, uređaji za kontrolu osovinskog opterećenja, brojači prometa, senzori i dr.), održavaju se redovno, a uništeni dijelovi sistema zamjenjuju se odmah, a najkasnije u roku od sedam dana po saznanju.

Član 40.

(Košenje trave i održavanje zelenila)

(1) Na bankinama i razdjelnom pojasu cesta, košenje trave obavlja se po potrebi, a najmanje dva puta godišnje (do kraja mjeseca maja, odnosno mjeseca septembra).

(2) Na bankinama i razdjelnom pojasu cesta na kojima su postavljeni smjerokazni stupići, kilometarske oznake i odbojne ograde, trava i korov ne smiju prelaziti visinu od 25 cm, odnosno ne smije zaklanjati oznake na opremi ceste.

(3) Košenje trave na kosinama nasipa, usjeka i cestovnim i odvodnim jarcima iza odbojne ograde i na ostalom zemljištu (uz odmorišta, cestovne objekte i dr.) obavlja se najmanje jedanput godišnje.

(4) Živicu, grmlje i krošnje drveća koje se nalaze na cestovnom pojasu treba održavati u skladu sa hortikulturnoj tehnologiji tako da ne zaklanjaju prometnu signalizaciju, ne umanjuju preglednost ceste, ne ulaze u gabarit ceste, odnosno da svojim položajem i stanjem ne ugrožavaju sigurnost prometa.

Član 41.

(Redovno održavanje objekata: mostova, vijadukata, nadvožnjaka, podvožnjaka, nathodnika, pothodnika, propusta, tunela, galerija, potpornih zidova i sl.)

U redovno održavanje objekata spadaju posebno:

a) Čišćenje:

1) pranje konstrukcije, rubnih vijenaca i ograda nakon zimske sezone, te ispiranje soli sa izloženih površina, uklanjanje posipanog materijala sa kolovoznih i drugih površina,

2) prometnih, pješačkih i ostalih gornjih ploha objekata,

3) rigola, dilatacija, slivnika i odvodnih cijevi, ležajnih klupa,

4) ostalih pristupačnih dijelova objekta,

5) neposrednog prostora ispod i uz objekt,

6) barbakana, drenažnih sistema tunela i galerija, te pozadinskih drenaža zidova,

7) korita vodotoka od granja i ostalog materijala koji ugrožava objekt.

b) Popravak:

1) oštećenja na kolovozu, pješačkim stazama i ostalim površinama,

2) oštećenja ograde, odbojnika, rubnjaka,

3) pojedinačnih oštećenja na betonskim, čeličnim, drvenim ili drugim dijelovima mosta,

- 4) početnih ili uznapredovanih oštećenja antikorozivne zaštite,
- 5) ostalih manjih oštećenja na pristupačnim dijelovima mosta,
- 6) prijelaza sa objekta na nasip,
- 7) kegle nasipa odnosno obloga kegle i krila,
- 8) manjih oštećenja korita vodotoka,
- 9) podlokanih mjesta stupova i upornjaka,
- 10) nanošenje sanacionih i reparativnih maltera i premaza,
- 11) zamjena hidroizolacije,
- 12) zamjena dilatacija.

Član 42. **(Održavanje tunela)**

- (1) Kamen, zemlju i drugi materijal iznad portala tunela ili iznad portalnog potpornog zida, koji bi mogao pasti na kolnik, potrebno je stalno uklanjati.
- (2) Hidroizolaciju tunelske obloge potrebno je redovno kontrolisati, te na mjestima curenja vode izvršiti kaptažu i popravak.
- (3) Ledene sige na svodu tunelske obloge moraju se odmah ukloniti.
- (4) U tunelu potrebno je farbati tunelsku oblogu do visine najmanje 2,5 m od kolovoza u skladu sa funkcijom i Smjericama.

Član 43. **(Održavanje zidova)**

- (1) Na potpornim i obložnim zidovima treba kontrolisati funkcionisanje drenaže, filtera rigola i odvodnih kanala te iste održavati i čistiti.
- (2) Oštećene dijelove zidova treba popraviti uz izvedbu kvalitetnog spoja.
- (3) Čišćenje dilatacija i fuga, punjenje pukotina i fuga te nadomještanje pomjerenog kamenja na potpornim i obložnim zidovima treba obaviti prema potrebi, a najmanje jedanput godišnje.
- (4) Srušene, oštećene i deformirane dijelove suhozida ili gabiona treba popraviti sa odgovarajućim materijalom.
- (5) Oštećenja koja direktno ugrožavaju sigurnost prometa i koja nije moguće odmah sanirati, označavaju se odgovarajućom prometnom signalizacijom.

DIO PETI - ZIMSKA SLUŽBA

Član 44.

(Održavanje javnih cesta i objekata u zimskim uslovima)

(1) Pod održavanjem cesta u zimskim uslovima (u daljnjem tekstu: zimska služba), podrazumijevaju se radovi neophodni za održavanje prohodnosti cesta i sigurnog odvijanja prometa.

(2) Da je prohodnost cesta osigurana podrazumjeva se ako visina snijega na kolovozu ne prelazi 10 cm na autocestama, brzim cestama i magistralnim cestama, a na regionalnim cestama do 15 cm, i ukoliko je promet moguć vozilima koja su opremljena zimskom opremom.

(3) Izuzetno, zimska služba nije dužna osigurati prohodnost na cesti kad se proglasi nastupanje elementarne nepogode (ako je izrazito visok snijeg praćen olujnim vjetrom, kod pojave velikih sniježnih zapuha te pojave ledene kiše na većem području).

(4) Upravitelji cesta planiraju, organizuju i provode zimsku službu putem izvođača osposobljenih i opremljenih za zimsko održavanje cesta.

Član 45.

(Operativni program)

(1) Radi provođenja zimske službe Upravitelji cesta izrađuju operativni program radova održavanja cesta u zimskom periodu (u daljnjem tekstu: operativni program).

(2) Operativni program mora biti u skladu sa godišnjim planom održavanja i obuhvata cijeli zimski period od 15. novembra tekuće godine do 15. marta naredne godine.

a) mjesta pripravnosti zimske službe,

b) prioritete održavanja,

c) potreban broj ljudstva, mehanizacije i materijala za čišćenje snijega i posipanje kolovoza i njihovo razmještanje po mjestima pripravnosti,

d) dinamiku provođenja pojedinih aktivnosti,

e) nadzor i kontrolu provođenja zimske službe,

f) uslove kada se zbog sigurnosti prometa isti ograničava ili zabranjuje za sistem veza, procjenu troškova zimske službe,

g) informisanje o stanju i prohodnosti cesta.

Član 46.
(Radovi u zimskoj službi)

Radovi održavanja u zimskim uslovima su:

- a) pripremni radovi prije nastupanja zimskih uslova,
- b) organiziranje mjesta pripravnosti i njihovo označavanje,
- c) zaštitne mjere protiv stvaranja poledice, snježnih nanosa, smetova i lavina,
- d) čišćenje snijega sa kolovoza i prometne signalizacije,
- e) obilježavanje ruba kolovoza,
- f) osiguranje odvodnje sa kolovoza,
- g) uklanjanje vozila sa kolovoza ceste (oštećena vozila, vozila u kvaru i zastala vozila koja ometaju promet),
- h) postavljanje posebne prometne signalizacije u slučajevima posebnog režima prometa ili zatvaranja dijela ceste,
- i) informiranje javnosti o stanju i prohodnosti cesta.

Član 47.
(Pripravnost zimske službe)

(1) Zimska služba djeluje uvođenjem stepena pripravnosti zavisno o očekivanim vremenskim uslovima i geografsko-klimatskim karakteristikama područja.

(2) Prvi stepen pripravnosti, uvodi se sa početkom rada zimske službe, a prema operativnom programu.

(3) Od 15. novembra do 15. marta uvodi se stalno dežurstvo u mjestima pripravnosti, uspostavlja se stalna veza u skladu sa programom rada, te osigurava potreban broj ljudstva i mehanizacije radi intervencije u slučaju potrebe (ophodarska služba i kamioni sa ralicom i posipačem, posebno na važnijim cestama i cestama u brdskim i planinskim predjelima).

(4) Drugi stepen pripravnosti podrazumijeva uključivanje u rad svih planiranih vozila sa opremom za čišćenje snijega i sprječavanje poledice, pomoćni radnici, kao i sredstva za utovar posipnog materijala, a uvodi se kad to vremenski uslovi zahtijevaju (slabije snježne padavine i pojava poledice).

(5) Okvirno vremensko trajanje angažovanja je 90 dana ili više ako to zahtijevaju vremenski uslovi tokom zimskog perioda.

(6) Radovi na čišćenju snijega i sprječavanju poledice vrše se:

- a) na punom profilu autoceste,

b) na dionicama magistralnih i regionalnih cesta I i II prioriteta,

c) na drugim dionicama ceste prema operativnom planu rada zimske službe.

(7) Treći stepen pripravnosti zimske službe uvodi se kad se očekuje dugotrajnije padanje snijega koje zahtijeva posebne radove uklanjanja snijega sa kolovoza, kada se pored vozila sa ralicom i posipačem i sredstava za miješanje i utovar posipnog materijala, uključuju i jači utovarivači, grejderi i freze za odgrtanje i odbacivanje snijega sa kolovoza.

(8) Okvirno vremensko trajanje angažovanja je 60 dana ili više ako to zahtijevaju vremenski uslovi tokom zimskog perioda.

(9) Četvrti stepen pripravnosti uvodi se kad snježne padavine, uz jak vjetar, imaju karakter elementarne nepogode i kad planirani broj ljudi i mehanizacije, nisu dovoljni za uklanjanje snijega i kada se uz saglasnost Upravitelja uvode i dodatna sredstva rada i radna snaga.

(10) Kod uvođenja četvrtog stepen pripravnosti, Federalno ministarstvo prometa i komunikacija može odobriti privremenu zabranu prometa za pojedine kategorije vozila ili za sav promet, radi sigurnosti učesnika u prometu.

Član 48.

(Prohodnost cesta po prioritetima)

(1) Na cestama, koje su operativnim programom zimske službe svrstane u I prioritet, radovi na osiguranju prohodnosti se moraju izvoditi permanentno u cilju osiguranja stalne prohodnosti i dovršiti u roku od pet sati u nizinskom odnosno osam sati u planinskom području, računajući od trenutka prestanka padavina.

(2) Na cestama II prioriteta u vrijeme snježnih padavina i pojave ledene kiše ne smije doći do zastoja u odvijanju prometa duže od šest sati u toku dana.

(3) Operativnim programom zimske službe mogu se pojedine ceste ili dijelovi cesta predvidjeti u III prioritet. Na cestama ovog prioriteta obvezno je stvaranja uslova za sigurno odvijanje prometa najduže 72 sata po prestanku padavina.

Član 49.

(Rok za izradu operativnog programa)

(1) Upravitelji autoceste, brze ceste i magistralnih cesta dužni su Operativni program rada zimske službe dostaviti Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija najkasnije do 15. oktobra tekuće godine.

(2) Upravitelji koji upravljaju regionalnim cestama dužni su u istom roku Operativni program rada zimske službe dostaviti nadležnom Kantonalnom ministarstvu za poslove prometa i komunikacija.

DIO ŠESTI - VANREDNO ODRŽAVANJE JAVNIH CESTA I OBJEKATA

Član 50.
(Vanredno održavanje javnih cesta)

Vanredno održavanje cesta obuhvaća:

- a) obnavljanje i zamjenu kolovoznog zastora,
- b) ojačanje kolovoza u svrhu obnove i povećanja nosivosti i kvaliteta vožnje,
- c) mjestimične popravke kolovozne konstrukcije ceste u svrhu zaštite i povećanja nosivosti ceste,
- d) poboljšanje sistema odvodnje ceste,
- e) zamjenu, ugrađivanje nove i poboljšanje vertikalne prometne signalizacije i opreme ceste (kilometarski i smjerokazni stupići, zaštitne ograde i slično) na većim dijelovima ceste,
- f) saniranje odrona i manjih klizišta,
- g) ublažavanje nagiba kosina i ostali radovi na zaštiti kosina od erozije,
- h) sanacija potpornih i obložnih zidova,
- i) zaštitu ceste od podlokavanja,
- j) radove na uređenju zelenila u svrhu zaštite ceste, ukrašavanja okoliša i zaštite od snježnih nanosa,
- k) pojedinačne korekcije geometrijskih elemenata ceste (ublažavanje oštih krivina, uređenje poprečnih nagiba, stajališta uz cestu i drugo) sa svrhom poboljšanja sigurnosti prometa,
- l) uređenje raskrižja u istoj razini (oblikovanje, preglednost, ugradnja nove signalizacije i opreme) bez većih konstruktivnih zahvata,
- m) poboljšanje uslova prometa uređenjem stajališta, odmorišta, pješačkih staza, prelaza u naseljima, prelaza preko željezničke pruge u nivou,
- n) obnovu i postavljanje instalacija, opreme i uređaja ceste.

Član 51.
(Vanredno održavanje objekata)

Vanredno održavanje objekata obuhvaća:

- a) zamjenu kolovoza,
- b) zamjenu hidroizolacije,
- c) popravak ili zamjenu konstrukcije, stupova i temelja,

- d) popravak ili zamjenu sistema za odvodnju,
- e) popravak ili zamjenu ležaja,
- f) popravak ili zamjenu prelaznih naprava,
- g) uređenje prijelaza na nasip,
- h) zaštitu stupova i temelja od podlokavanja,
- i) cjelovitu antikorozivnu zaštitu,
- j) sanaciju i zaštitu betonskih površina,
- k) zamjenu i obnovu propusta i mostova do 10 m raspona,
- l) sanaciju tunelske obloge,
- m) obnovu dotrajale rasvjete u tunelu,
- n) sanaciju i obnovu zidova.

DIO SEDMI – KVALITETA OBAVLJANJA RADOVA NA ODRŽAVANJU JAVNIH CESTA I OBJEKATA

Član 52. (Kvaliteta i rokovi)

- (1) Radovi na održavanju cesta obavljaju se primjenom savremene tehnologije i mehanizacije, a u vrijeme kada su za takve radove najpovoljniji vremenski uslovi.
- (2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, radove koji se izvode radi otklanjanja nedostataka na cesti i objektima, koji neposredno ugrožavaju sigurnost prometa treba obaviti odmah, odnosno u najkraćem vremenu.
- (3) Za održavanje cesta i objekata upotrebljavaju se materijali koji odgovaraju zahtjevima propisanim standardima, Smjernicama, odgovarajućim pravilnicima i tehničkim uslovima za radove na cestama.
- (4) Kvaliteta upotrijebljenih materijala i izvedenih odgovarajućih radova dokazuje se u skladu mjerama koje izdaje nadležni organ koji o tome vodi službenu evidenciju.
- (5) Rokovi za izvođenje radova održavanja cesta, ukoliko nisu određeni ovim Pravilnikom, utvrđuju se godišnjim planom održavanja u skladu sa prioritetom ceste.

Član 53. (Godišnji plan održavanja)

(1) Upravitelji autoceste, brze ceste i magistralnih cesta dužni su godišnji Plan održavanja cesta dostaviti Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija najkasnije do 01. decembra tekuće godine.

(2) Upravitelji koji upravljaju regionalnim cestama dužni su u istom roku godišnji Plan održavanja cesta dostaviti nadležnom kantonalnom ministarstvu za poslove prometa i komunikacija.

DIO OSMI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 54. (Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o održavanju javnih cesta ("Službenim novinama Federacije BiH", broj 69/10).

Član 55. (Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 08-02-2-805-3/15
Juli 2015.godine
Mostar

Ministar
Denis Lasić, s. r.